

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

....

NGUYỄN HỮU THU

**PHÁT TRIỂN TÍN DỤNG CHO HỘ NGHÈO
Ở TỈNH THÁI NGUYÊN**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2020

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

....

NGUYỄN HỮU THU

PHÁT TRIỂN TÍN DỤNG CHO HỘ NGHÈO
Ở TỈNH THÁI NGUYÊN

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 9340410

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học:
PGS.TS PHẠM BẢO DƯƠNG

THÁI NGUYÊN - 2020

LỜI CAM ĐOAN

Luận án tiến sĩ “*Phát triển tín dụng cho hộ nghèo ở tỉnh Thái Nguyên*” là công trình nghiên cứu độc lập của riêng tôi, không sao chép bất kỳ một công trình hay một luận án của các tác giả khác. Số liệu trong luận án là trung thực, mọi trích dẫn đều được chỉ rõ nguồn gốc. Kết quả nghiên cứu của luận án chưa từng được ai công bố và đã được tác giả công bố trên các tạp chí khoa học uy tín trong nước và quốc tế.

Tác giả luận án

Nguyễn Hữu Thu

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận án này, tôi đã nhận được sự quan tâm giúp đỡ quý báu, động viên khích lệ của nhiều tổ chức, cá nhân, các nhà khoa học, bạn bè, đồng nghiệp và gia đình.

Trước hết, tôi xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu, Ban chủ nhiệm khoa Quản lý Luật Kinh tế cùng các thầy cô giáo trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh - Đại học Thái Nguyên đã tận tình giảng dạy và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu tại trường.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến PGS.TS. Phạm Bảo Dương, người hướng dẫn khoa học đã tận tình chỉ bảo, giúp đỡ tôi trong thời gian thực hiện để tôi hoàn thành luận án.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành đến TS. Phạm Tiến Thành - Giảng viên Trường Đại học Tôn Đức Thắng - TP Hồ Chí Minh đã nhiệt tình chia sẻ kinh nghiệm giúp đỡ tôi hoàn thành luận án.

Tôi xin chân thành cảm ơn các đồng chí lãnh đạo, cán bộ nhân viên của các đơn vị: Sở Lao động Thương binh và Xã hội tỉnh Thái Nguyên, Chi nhánh Ngân hàng Chính sách Xã hội tỉnh Thái Nguyên, Tổ chức Tài chính vi mô TNHH MTV Tình Thương Chi nhánh Thái Nguyên, Quỹ Tín dụng nhân dân Yên Minh, Quỹ Tín dụng nhân dân Phú Lương, các xã Nghinh Tường, Tràng Xá, Lâu Thượng của huyện Võ Nhai, xã Phú Đô, Động Đạt, Yên Ninh của huyện Phú Lương, xã Tân Hòa, Nga My, Xuân Phương của huyện Phú Bình, các hộ nông dân đã giúp đỡ và tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình thu thập thông tin để thực hiện luận án.

Cuối cùng, tôi xin chân thành cảm ơn đồng nghiệp, bạn bè và gia đình đã luôn kịp thời động viên, chia sẻ và tạo điều kiện tốt nhất trong suốt thời gian học tập và nghiên cứu.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2020
Tác giả luận án

Nguyễn Hữu Thu

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU VÀ CHỮ VIẾT TẮT	vii
DANH MỤC CÁC BẢNG	viii
DANH MỤC CÁC HÌNH, HỘP, SƠ ĐỒ, BIỂU ĐỒ	ix
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	4
2.1. Mục tiêu chung.....	4
2.2. Mục tiêu cụ thể.....	4
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	4
3.1. Đối tượng nghiên cứu.....	4
3.2. Phạm vi nghiên cứu.....	4
3.2.1. Phạm vi về không gian.....	4
3.2.2. Phạm vi về thời gian.....	4
3.2.3. Phạm vi về nội dung.....	5
4. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	5
5. Đóng góp của luận án.....	5
6. Bố cục của luận án	6
Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU	7
1.1. Các công trình nghiên cứu ngoài nước	7
1.2. Các công trình nghiên cứu tại Việt Nam.....	11
1.3. Đánh giá chung về kết quả của các công trình nghiên cứu có liên quan đến luận án	18
1.4. Những vấn đề đặt ra cần tiếp tục nghiên cứu.....	19
Chương 2. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ PHÁT TRIỂN TÍN DỤNG CHO HỘ NGHÈO	20
2.1. Cơ sở lý luận về phát triển tín dụng cho hộ nghèo	21

2.1.1. Một số khái niệm cơ bản.....	21
2.1.2. Đặc điểm phát triển tín dụng cho hộ nghèo	29
2.1.3. Vai trò của phát triển tín dụng cho hộ nghèo.....	30
2.1.4. Nội dung nghiên cứu phát triển tín dụng cho hộ nghèo.....	33
2.1.5. Quản lý nhà nước về phát triển tín dụng đối với hộ nghèo.....	41
2.1.6. Các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển tín dụng cho hộ nghèo.....	43
2.2. Cơ sở thực tiễn về phát triển tín dụng cho hộ nghèo	45
2.2.1. Kinh nghiệm phát triển tín dụng cho hộ nghèo trên thế giới	45
2.2.2. Kinh nghiệm phát triển tín dụng cho hộ nghèo tại Việt Nam.....	52
2.2.3. Bài học kinh nghiệm rút ra cho tỉnh Thái Nguyên về phát triển tín dụng cho hộ nghèo	58
Chương 3. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	60
3.1. Câu hỏi nghiên cứu	60
3.2. Phương pháp tiếp cận và khung phân tích	60
3.2.1. Phương pháp tiếp cận.....	60
3.2.2. Khung phân tích phát triển tín dụng cho hộ nghèo.....	61
3.3. Chọn vùng nghiên cứu và thu thập thông tin	63
3.3.1. Phương pháp chọn vùng nghiên cứu.....	63
3.3.2. Phương pháp thu thập thông tin.....	65
3.4. Phương pháp tổng hợp và phân tích số liệu.....	67
3.4.1. Phương pháp tổng hợp số liệu.....	67
3.4.2. Phương pháp phân tích số liệu	67
3.5. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	73
Chương 4. THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN TÍN DỤNG CHO HỘ NGHÈO Ở TỈNH THÁI NGUYÊN	77
4.1. Đặc điểm tự nhiên, kinh tế - xã hội tỉnh Thái Nguyên.....	77
4.1.1. Đặc điểm tự nhiên	77
4.1.2. Đặc điểm kinh tế - xã hội	79
4.2. Tổ chức quản lý tín dụng cho hộ nghèo ở tỉnh Thái Nguyên	81
4.2.1. Hệ thống tín dụng chính thức cho hộ nghèo ở tỉnh Thái Nguyên.....	81

4.2.2. Phân công, phân cấp quản lý tín dụng cho hộ nghèo.....	83
4.2.3. Thẻ chế phát triển tín dụng cho hộ nghèo.....	85
4.3. Thực trạng nghèo và tình hình thực hiện chính sách giảm nghèo tỉnh Thái Nguyên.....	87
4.3.1. Bức tranh chung về nghèo tỉnh Thái Nguyên	87
4.3.2. Nguyên nhân dẫn tới tình trạng nghèo.....	90
4.3.3. Tình hình thực hiện chính sách giảm nghèo tỉnh Thái Nguyên.....	90
4.4. Thực trạng phát triển tín dụng cho hộ nghèo ở tỉnh Thái Nguyên.....	92
4.4.1. Tăng trưởng tín dụng cho hộ nghèo	92
4.4.2. Chất lượng tín dụng cho hộ nghèo.....	95
4.4.3. Các loại hình tín dụng cho hộ nghèo.....	100
4.4.4. Tổ chức thẻ chế vận hành tín dụng cho hộ nghèo.....	104
4.4.5. Tiếp cận vốn tín dụng của hộ nghèo	110
4.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển tín dụng cho hộ nghèo ở tỉnh Thái Nguyên	128
4.5.1. Yếu tố từ phía hộ nghèo	128
4.5.2. Yếu tố từ phía các tổ chức tín dụng	132
4.5.3. Yếu tố khác	137
4.6. Đánh giá tác động của tín dụng lên mức sống của hộ nghèo ở tỉnh Thái Nguyên.....	138
4.7. Đánh giá chung về phát triển tín dụng cho hộ nghèo ở tỉnh Thái Nguyên.....	143
4.7.1. Những kết quả đạt được trong phát triển tín dụng cho hộ nghèo	143
4.7.2. Những hạn chế trong phát triển tín dụng cho hộ nghèo.....	145
4.7.3. Nguyên nhân của những hạn chế trong phát triển tín dụng cho hộ nghèo....	147
Chương 5. ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN TÍN DỤNG CHO	
HỘ NGHÈO Ở TỈNH THÁI NGUYÊN.....	150
5.1. Bối cảnh trong nước và địa phương đối với phát triển tín dụng cho hộ nghèo tỉnh Thái Nguyên.....	150
5.2. Quan điểm định hướng phát triển tín dụng cho hộ nghèo ở tỉnh Thái Nguyên....	151
5.3. Giải pháp phát triển tín dụng cho hộ nghèo ở tỉnh Thái Nguyên.....	153
5.3.1. Nhóm giải pháp về tăng trưởng tín dụng cho hộ nghèo.....	153
5.3.2. Nhóm giải pháp về chất lượng tín dụng cho hộ nghèo	155

5.3.3. Nhóm giải pháp về đa dạng các loại hình tín dụng cho hộ nghèo	156
5.3.4. Nhóm giải pháp về tổ chức thể chế vận hành tín dụng cho hộ nghèo	158
5.3.5. Nhóm giải pháp nâng cao khả năng tiếp cận tín dụng của hộ nghèo.....	160
5.3.6. Nhóm giải pháp lồng ghép, hỗ trợ khác	162
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	164
DANH MỤC CÔNG TRÌNH CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN	168
TÀI LIỆU THAM KHẢO	169

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU VÀ CHỮ VIẾT TẮT

Ký hiệu và chữ viết tắt	Nội dung đầy đủ
CEP	Tổ chức Tài chính vi mô Trách nhiệm hữu hạn một thành viên cho người lao động nghèo tự tạo việc làm
CT-XH	Chính trị - Xã hội
ĐTN	Đoàn thanh niên
GB	Grameen Bank
HCCB	Hội cựu chiến binh
HĐQT	Hội đồng quản trị
HND	Hội nông dân
HPN	Hội phụ nữ
HSSV	Học sinh, sinh viên
KT-XH	Kinh tế - xã hội
M7	Tổ chức Tài chính vi mô trách nhiệm hữu hạn M7
NHCSXH	Ngân hàng Chính sách Xã hội
NHNN	Ngân hàng Nhà nước
NHNN&PTNT	Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn
NHTM	Ngân hàng thương mại
NN	Nông nghiệp
PNN	Phi nông nghiệp
QTDND	Quỹ tín dụng nhân dân
TCTD	Tổ chức tín dụng
TCVM	Tài chính vi mô
TD	Tín dụng
TNHH	Trách nhiệm hữu hạn
TK&VV	Tiết kiệm và vay vốn
TYM	Tổ chức Tài chính vi mô trách nhiệm hữu hạn một thành viên Tình thương
XĐGN	Xóa đói giảm nghèo

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1: Các tổ chức cung cấp tín dụng nông thôn ở Việt Nam.....	36
Hình 2.1: Phân đoạn thị trường tài chính nông thôn Việt Nam hiện nay	37
Bảng 2.2: Kết quả hoạt động của GB năm 2015-2018	46
Bảng 2.3: Danh mục và lãi suất cho vay của GB.....	47
Bảng 4.1: Lãi suất cho vay và hình thức đảm bảo khi cho hộ nghèo vay vốn.....	105
Bảng 4.2: Mức cho vay chương trình tín dụng hộ nghèo của NHCSXH	106
Bảng 4.3: Thời hạn cho vay và mức cho vay của TYM theo từng loại vốn.....	107
Bảng 4.4: Khả năng tiếp cận vốn tín dụng của hộ nghèo.....	110
Bảng 4.5: Thống kê mô tả các biến đặc điểm mẫu khảo sát.....	111
Bảng 4.6: Sự khác biệt về đặc điểm giữa nhóm vay và nhóm không vay	112
Bảng 4.7: Thống kê mô tả tình hình vay vốn tín dụng của hộ nghèo	116
Bảng 4.8: Nguồn thông tin tín dụng hộ nghèo tiếp cận	117
Bảng 4.9: Mức độ tiếp cận nguồn vốn tín dụng của hộ nghèo	118
Bảng 4.10: Nhu cầu vay vốn tín dụng của hộ nghèo	119
Bảng 4.11: Phương thức tiếp cận vốn tín dụng của hộ nghèo	122
Bảng 4.12: Kết quả ước lượng sử dụng mô hình Probit	123
Bảng 4.13: Kết quả ước lượng sử dụng mô hình Tobit	124
Bảng 4.14: Vùng hỗ trợ chung và thuộc tính cân bằng.....	138
Bảng 4.15: Tác động của tín dụng lên doanh thu.....	140
Bảng 4.16: Tác động của tín dụng lên chi tiêu.....	141
Bảng 4.17: Tác động của tín dụng lên tích lũy tài sản lâu bền	142